

ترجمة خطبة عرفة باللغة الهوساوية

Bismillahi Arrahmanilrahim

Godiya ta Tabbata Ga Allah , Mai Afuwa Da yawan mabuwayin sarki mai rinjaye mai jujjuya na;ikan kaddara domin ya ware mutanen kirki daga mutenen banza, shine ya baiwa bayinsa ni,ima wanda take maitarin yawa da alkhairi mai tarin yawa , amma akan iya samun bangare na masifa da jajraba su shafi wannan ni,imar saboda wasu hikimomi na Allah dakuma maslahohi masu girma .

Ina shaidawa babu abun bauta bias cancanta sai Allah shikadai masanin sirrika , kuma mai jujjuya al-amura a cikin dare da rana sannan ina shaidawa Annabi Muhammad bawansane kuma dan aikensane wanda yake zabebe awurisa , Allah ta,ala ya suffantashi da cewa .

رَّحِيمٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ ۖ لَّقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ

Hakika Manzo yazo muku daga cikinku duk abin zai muku nauyi yana damusa sannan mai kadayin alkhairi ne agareku dangane da mumine mai tausayi ne kuma mai jinkai.

Tsira da aminci su kara tabbata agareshi da iyalansa da sabansa da mabiyansa zababbu wanda suka buga mafi kyauwun misali gurin wurin shimfida alkhairi , da yada gaskiya sai suka kasance mafiya falalar mutane nagari .

Bayan haka yaku muslimai inayi muku wasiya da kuji tsoron Allah irin wasiyar da akayi wasici da ita ga mutanen farko dakuma nakarshe kamar yadda Allah ta,ala yace;

وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا
اَحْمِيد

Lallai munyi wasiya ga wadanda aka basu littafi gabaninku dakuma ku da kuji tsoron Allah, Kuma idan kuka kafirce lallai abubuwa dayake cikin sammai da kassai na Allah ne lallai Allah yakasance mawadaci kuma abin godiya.

Tahanyar tsoron Allah ne alkaire suke sauka sanna masifu ababan ki sukeyin nesa da mutane, Allah ta,ala yana cewa ;

اَوَمَنْ يُتِّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ امْرِهِ يُسْرًا

Lallai duk wanda yaji tsoron Allah sai sanya masa sauki acikin al-amarinsa .

Tsoron Allah yana kasancewa ne cikin kokarin yiwa Allah biyayya dakuma kamewa daga laifuka da sabon Allah .

Mafi girman suffan taqwa shine kadaita Allah cikin bauta ta yadda mutum bazaiyi sallah ba sai ga Allah , bazai kira kowaba sai Allah , sannan bazai bautawa kowa ba sai Allah, ta hanyar gabatar da yanka ko bakance ko waninsu.

Allah yana cewa ;

يَأَيُّهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

Yaku mutane ku bautawa uban gijinku wanda ya halicceku kuma yahalicci wanda suke gabaninku ko hakan zaisa kusamu taqwa.

Sannan Allah yace ;

أَوْعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

Kuma ku bautawa Allah kada ku hadashi da kowa gurin bauta.

Sannan Allah yace ;

وَكَيْلٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ دَلِيلٌ إِنَّ اللَّهَ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ

Lallai wannan shine Allah ubangijinku babu abun bautawa bisa cancanta sais hi, shine mahaliccin komai dan haka ku bauta masa kuma shine wakili akan komai.

Sannan Allah yace;

فَلْأَعْبُدِ اللَّهَ تَائِمُونَ اللَّهُ تَائِمُونَ اللَّهُ تَائِمُونَ اللَّهُ تَائِمُونَ اللَّهُ تَائِمُونَ

وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَىٰ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ وَكُن مِنَ الشَّاكِرِينَ

Kace musu yanzu wani Allah kuke umurtana da in bauta yaku jahilai.

Hakika anyi wahayi zuwa gareka dakuma wadanda suka gabceka cewa lallai idan kayi shirka to aikinka zai rushe sannan zaka kasance daga cikin masu asara .

Allah shi kadai zaka bautawa sannan ka kasance daga cikin masu godiya .

Wannan shine abinda ake nufi da Kalmar tauhidi (لا إله إلا الله) kamar yadda Allah yake cewa ;

أَمِنْ رَجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا مِمَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ

Lallai Muhammadu bai kasance uba ga daya daga cikin mazajenku ba saidai shi manzon Allah ne kuma cikamakin annabawa lallai Allah ya kasance masani dangane da komai.

Tayadda za,abi umarninsa sannan agaskata labarin da yabayar , sannan baza,a bautawa Allah ba saida abinda yazo daga gareshi, domin lallai Allah yacika masa addini, dan haka babu bukatan akara wani abu acikinsa na bidi,o,I , hakika Allah ta,ala yasaukarwa annabinsa awannan fili na arafa fadinsa cewa ;

أَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا

Ayau na cika muku addiniku sannan nacika muku ni,imata sannan nayarda muku da muslinci amatsayin addini.

Kuma hakika manzon Allah ya baiyyana agina muslinci ne akan ginshikaI biyar ;

Shaidawa babu abin bauta bisa cancanta sai Allah , sannan annabi Muhammadu dan aikenshi ne dakuma tsayar dasallah lokaci biyar a dare da rana , da bada zakkah ta hanyar fitarda wani bangare dan kadan daga cikin dukiyar dakuma bayardashi ga wadan suka cancanta , da yin azumin watan Ramadana da ziyartar dakin Allah mai alfarma ga wanda yasamu ikon zuwa.

Kamar yadda ya ambaci rukunan imani da cewa ; Imani shine yin imani da Allah, da mala ikunsa , da littafansa , da annabawansa dakuma ranan kiyama sannan dayin imani da kaddara alkhairinsa ko sharrinsa .

Kamar yadda Allah yake cewa ;

ا مَنكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ ءَايَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ۚ كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا
فَأَذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونَ

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

Kamar yadda muka tura annabi daga cikinku yana karanta muku ayoyinmu kuma yana tsarkakeku sannan yana sanardaku littafi da hikma sannan kuma yana sanardaku abinda baku kasance kuna saniba .

Ku ambaceni nima zan ambaceku sanna ku gode min kuma kada ku kafirce min.

Yaku wadanda sukayi imani kunemi taimakon Allah ta hanyar hakuri dayin sallah, lallai Allah yana tare da masu hakuri.

Bayan tunatarwa da Allah yayi dangane da ni,imarsa ga bayinsa dangane da turo musu annabi dayayi sai yayi wasici da akeyawan ambatonsa dakuma yin hakuri.

Lallai daga cikin suffofin ma abota taqawa akwai hakuri dangane da abinda Allah ya kaddara musu zafi acikin zukata kamar yadda Allah yace;

وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا ۗ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

Da masu hakuri cikin tsanani dakuma kunci dakuma lokacin tsanani wadannan sune wadanda sukayi gaskiya sannan sune masu taqawa .

Yaku mutane lallai rayuwar duniya bata kubuta daga masifu saboda hakane ubangijinku ya umarceku dayin hakuri kamar yadda Allah yace;

مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ ۗ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ۚ الَّذِينَ إِذَا ضَافَتْهُمُ أَصْحَابُهُمْ قَالُوا هَذَا الَّذِي كُنَّا نَعْتَدُ ۚ وَالصَّابِرِينَ ۚ

وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۗ

وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۗ

Lallai hakika zamu jarrabeku da wani abu na tsoro da yunwa dakuma tawayar dukiya dakuma asaran rayuka dakuma tawayar ya,yan itatuwa , amma kayi bushara ga masu hakuri.

Wadanda idan masifa ta samesu sai suce lallai daga Allah muke kuma gareshi zamu koma.

Wadannan sune wanda sukeda aminci daga ubangijinsu dakuma rahama, sannan kuma sune shiryayyu .

Sannan kamar yadda Allah yace ;

وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

Kuma lallai hakika zansaka wanda sukayi hakuri da sakamako mafi kyawun abinda dasuka aikata.

Tayaya bawa bazaiyi hakuri ba al-hali yariga yayi imani da kaddara sannan yasan cewa idan duk mutanen duniya zasu hadu bazasu iya tunkudai mishi abinda Allah yakaddara a gareshiba, kamar yadda Allah yake cewa ;

مَنْ قَبْلَ أَنْ نَبْرَاهَا ۗ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۚ فِي الْأَرْضِ ۚ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ ۚ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ

Babu wani masifa da yake samunku abayan kasa ko a kawunanku face yana cikin littafi tun kafin mu zantar dashi lallai wannan mai sauki ne a wajen Allah .

Wadannan masifu suna sanya bawa yake tunawa da ni,imomi masu yawa da alkhairi masu yawa wanda Allah yayiwa mutum kyauta dasu kamar yadda Allah yace ;

رَّجِيمٌ ۗ وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا ۗ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُورٌ

Lallai idan kukace zaku kididdige ni,imar Allah agareku bazaku iya iyankance suba lallai Allah mai gafara ne kuma mai jinkai.

Sannan kamar yadda Allah yace ;

وَبِاطْنَةِ ٱلْمَ تَرَوَا أَنَّ ٱللَّهَ سَحَّرَ لَكُمْ مَآ فِى ٱلسَّمٰوٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ ظَهْرَةَ

Shim baku ganine lallai Allah madaukakin sarki yahore muku abubuwan da suke cikin sammai da abubuwan suke kassai sannan ya lulluba muku rahamarsa na baiyane da na boye.

Wadannan masifun suna sanarda bawa girman kudirar ubangijinsa daganan saiya koma gareshi yana mai kaskantar da kai da mayarda al-amura gareshi saboda neman rahamarsa, Allah yana cewa ;

وَيَلُوْنُهُمْ بِٱلْحَسَنٰتِ وَٱلسَّيِّئٰتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ

Sannan muka jarrabesu da kyawawa dakuma munana kozasu dawo garemu.

Sannan Allah yace;

وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِّنَ ٱلْعَذٰبِ ٱلْأَدْنَىٰ دُونَ ٱلْعَذٰبِ ٱلْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ
مِن قَبْلِكَ فَٱخَذْنَاهُمْ بِٱلْأَسَآءِ وَٱلصَّرَآءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُوْنَ ۚ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ
يَلِيْهَا ٱللَّهَ ٱلنَّاسُ أَنْتُمْ ٱلْفُقَرَاءُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱللَّهِ هُوَ ٱلْعَنِيُّ ٱلْحَمِيدُ

Sannan zamu dandana musu azaba nakasa kafin azaba mafi girma kozasu dawo garemu

Lallai mun aika manzonni zuwa ga al-ummomi dasuka gabaceka sai muka rikesu da azaba dakuma tsanani kozasu kaskantar da kawunansu.

Yaku mutane lallai ku mabukata ne zuwaga Allah shine mawadaci kuma abin yabo.

Sannan wadannan masifun suna tunatar da mutane ranar lahira, kuma suna sanya mutane suzama masu tanadi domin gidan aljannah wacce babu wahala ko bacin rai acikinta kmar yadda Allah yake cewa ;

(جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۚ مَا أَخْفَىٰ لَهُمْ مِّن قُرْءَانٍ ۖ فَلَآ تَعْلَمُ نَفْسٌ)

(Rai batasan abinda aka boye mata ban a abin farin ciki sakamakon abinda suka kasance suna aikata wa)

Kuma Allah yana cewa ;

(وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ ٱلْأَنفُسُ وَتَلُوْهُ ٱلْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خٰلِدُونَ ۚ ۖ وَأَكْوَابٍ ۖ مِّن دَهَبٍ يُصٰطَفُ عَلَيْهِم بِصِخَافٍ)

(Kuma acikinta akwai abubuwan rayuka sukseso sannan idanuwa sukejin dadi dasu kuma kuna masu dauwama acikinta).

Sannan daga samuwar wadannan masifu ne bawa Yake samu jarrabawa , sannan ake rabe tsakanin ma,abota hakuri da ma,abota raki (wato rashin hakuri) Allah ta,ala yace ;

(وَالَّذِينَ تَرَجُّعُونَ ۚ وَيَلُوْنَكُمْ بِٱلشَّرِّ وَٱلْخَيْرِ فِتْنَةً)

(Zamu jarrabeku da sharri da alkhairi a matsayin fitina sannan garemu zaku dawo)

Duk yadda jarabawa yayi tsanani bazai taba dauwamaba domin rahamar Allah tanada yalwa, kuma mafita daga ubangiji akusa yake domin Allah yayi alkawari kawu mafata dakuma sassauci kamar yadda yake cewa ;

(إِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا) (فَإِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا)

(lallai tare da wahala akwai sauki sannan lallai tare da wahala akwai sauki)

Sannan Allah yace;

(مِن سَعَتِهِ ۗ وَمَنْ قَدِرْ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا ءَاتٰهُ ٱللَّهُ لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا ءَاتٰهَا سَيَجْعَلُ ٱللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ ۖ لِيُيسِّرَ ۚ)

(Allah baya daurawa rai wani abu face abunda yabata , sannan Allah madaukakin sarki zai sanya sauki bayan wahala).

Sannan Allah yace ;

(يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمْ الْعُسْرَ)

(lallai Allah yana nufinku da sauki kuma baya nufinku da wahala)

Kuma wadannan masifu suna bude kofofin biyayya ga Allah ta,ala ta hanyar neman lada cikin gusar da ita kafin faruwarta , da aikata duk wassu sabbuban da suke kaiwa ga dagesu bayan samuwarsu, hakika shariar musulinci mai albarka tazo da wasu adadi na tsare-tsare wadanda suke kaiwa ga hakan misali akan haka ansamu wasu nusarwa daga Allah wadanda sukazo da bayanin yanda ake ma,amalantar masifu da matsalolin dukiya da tattalin arziki wadanda suke tabbatar da rayuwa mai sauki ga halittu , daga cikin haka ; kwadaitarwar sharia dangane da yin sana,a dakuma kokari gurin neman sannan ta kwadaitar akan kasuwanci kuma ta sanya asali cikin harkar saya da sayarwa shine halasci, sannan ta haramta riba (kudin ruwa) da zamba da yaudara acikin mu,amala sannan tayi umarni da kula da dukiyar al-umma gama garinsu da kebantattunsu, sannan tayi umarni da cika alkawari dakuma lazimtar sharrudansa , kamar yadda ta tsara temakekeniya a harkar kasuwanci, sannan tayi umarni da biyan bashi da rubuta hakkoki , sannan ta tsoratar gameda almubazzaranci , kuma ta farlanta bada zakkah ga talakawa ga marasa karfi, sannan ta kadaitar akan bada sadaka a lokacin tsanani kamar yadda Allah yace ;

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُوبِ)

(Yā kũ wadānda suka yi īmāni! ku cika alkawurra)

(اَوَّلِ الَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَام)

(Kuma wadānda suke idan sun ciyar, bā su yin barna, kuma bā su yin k̄wauro, kuma (ciyarwarsu) sai ta kasance a tsakānin wancan da tsakaitāwa.)

(وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا)

(Allah Ya halatta ciniki kuma Ya haramta riba.)

(مِنْكُمْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ)

Yā ku wadānda suka yi īmāni! Kada ku ci dūkiyōyinku a tsakāninku da yaudara, fāce idan ya kasance, daga fatauci ne, bisa yadatarwa daga gare ku. Kuma kada ku kashe kānku. Lalle ne Allah Yā kasance, game da ku, Mai jin k̄ai ne.

(وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ)

(Kuma ku kafa shaida inzakuyi ciniki)

(وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ)

(Kucika sikeli da ma,auni)

Sannan danganeda aljannah yace ;

(أَعَدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ) (الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالصَّرَّاءِ)

(an yi tattalinta dōmin māsu takawa).

(Wadānda suke ciyarwa a cikin sauki da tsanani kuma suke māsu hadiyēwar fushi, kuma māsu yāfe wa mutāne laifi. Kuma Allah Yana son māsu kyautatāwa.)

Domin kare al-ummah daga matsalolin zamanta kewa sai sharia tayi umarni da biyayya ga iyaye dakuma sada zumunci da kyautata tarbiyar ya,ya , sannan takwadaitar gameda soyayya da taimakon juna acikin zamantakewa sannan tabawa kowane daya daga cikin ma-aurata hakkoki kan dan-uwansa, kuma tadauki nauyin kare hakkin dan-adam mazansu da matansu day ya,yansu yaransu da manyansu mai lafiya da marar lafiya, bayan wannan sannan tazo da kulawa da hakkokin wasu mutanen na daban , dakuma taimakamusu a lokacinda suka shiga hali na jarabawa da masifu , kamar yadda tayi umarnida kyawawan dabi,u , da kyakkyawan zance, da kwadaitarwa gurin yada soyayya da kauna dakuma taimako tsakanin mutane, Allah yana cewa ;

وَلَا تَنْهَرُ هُمَا ۖ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَيَالُو لَدَيْنَٰ إِحْسَانًا ۖ إِنَّمَا يَتَّبِعَنَّ ۖ عِنْدَكَ الْكِبَرُ أَخَذُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٌ ﴿١٠٠﴾
(ا) وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَانِي صَغِيرًا ۖ كَرِيمًا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلٌ

Kuma Ubangijinka Ya hukunta kada ku bauta wa kōwa fāce Shi, kum game da mahaifa biyu ku kyautata kyautatawa, ko dai dayansu ya kai ga tsūfa a wurinka ko dukansu biyu, to, kada ka ce musu 'tir' kuma kada ka tsāwace su kuma ka fada musu magana mai karimci.

Kuma ka sassauta musu fikāfikan tausasāwa na rahama. Kuma ka ce: "Ya Ubangijina! Ka yi musu rahama, kamar yadda suka yi rēnōna, ina karami."

Sai Allah yace;

(وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ)

(Kuma ka cē wa bāyiNa, su fadī kalma wadda take mafi kyau).

Sannan Allah yace ;

(ا) كَثِيرًا وَيَجْعَلُ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُنَّ هُوَ أَشَدُّ

kuma ku yi zamantakēwa da su da alhēri sa'an nan idan kun kī su, to akwai tsammānin ku kī wani abu alhāli kuwa Allah Ya sanya wani alhēri mai yawaa cikinsa.

Sai Allah yace;

(إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُم لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٠١﴾)

Lalle Allah nā yin umurni da ādalci da kyautatāwa, da bai wa ma'abūcin zumunta, kuma yanā hani ga alfāsha da abin da aka kī da rarrabe jama'a. Yanā yi muku gargadī, dāmmānin ku, kunā tunāwa.

Sannan Allah yace ;

(وَعَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمَسْكِينِ وَالسَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا)

Kuma ka bai wa ma'abūcin zumunta hakkinsa da miskīna da dān hanya. Kuma kada ka bazzara dūkiyarka, bazzarāwa.

Usamata bin sharik yace na halarci manzo Allah a hajjin bankwana yana huduba yana cewa; (kafara kyautatawa mahafiyarka sannan mahafinka sannan yar-uwarka sannan dan-uwanka sannan nakasa dasu sannan nakasa dasu .

A bangarorin siyasa dakuma harkokin tsaro lallai sharia tazo da tsare-tsare wadanda sukekaiwa da zaman lafiyar kasa da yan-kasa dakuma daidaituwan al-amuransu , dakuma samun damar sauke nauyinda yarataya awuyansu da aiyyukansu .

Sannan shariar musulinci tazo da kare hakkoki da kare jinni dakuma dukiyoyi sannan ta haramta ta-addanci da cutarda sauran mutane , kmar yadda tahana ruruta wutar fitina sannan tahana yada ta-addanci , kuma ta hana yada barna a bayan kasa, kuma tayi umarni da a nisanci duk wasu sabbuba natada fitina , sannan ta karfafa rashin biye abokan gaba masu nufin sharri , kuma tayi umarni game da lazimtar tsare-tsare dakuma biyayya ga shugaba cikin abinda bai sabawa sharia ba, sannan tayi umarni da adalci dakuma tabbatar da maslaha da kawarda barna , kuma tayi umarni dayin sulhu dakuma gyara cikin abinda bai sabawa Allah, Allah yana cewa ;

(ا وَلَا تَقْرُؤًا ۖ وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا)

Kuma ku yi daidami da igiyar Allah gabā dāya, kuma kada ku rarraba.

Allah yace;

(الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ)

;Wadanda suka yi imāni, kuma ba su gauraya imāninsu da zālunci ba, wadannan sunā da aminci, kuma sū ne shiryayyu

Sannan Allah yace ;

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ فَرْدًا إِلَىٰ اللَّهِ ۖ يَأْتِيهَا الْبُحُورُ طَائِعِينَ ۗ وَالرُّسُلَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَزَّلْتُمْ فِي شَيْءٍ (اَسْمِيْعًا بَصِيْرٍ (وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ۗ وَالرُّسُولَ إِن كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ ذَلِكَ خَيْرٌ

Lalle ne Allah Yanā umurnin ku ku bāyar da amānōni zuwa ga māsu sū. Kuma idan kun yi hukunci a tsakānin mutāne, ku yi hukunci da ādalci. Lalle ne Allah mādalla da abin da Yake yi muku wa'azi da shi. Lalle ne Allah Yā kasance Mai ji ne, Mai gani.

Yā kū wadanda suka yiimāni! Ku yi dā'a ga Allah, kuma ku yi dā'a ga ManzonSa, da ma'abūta al'amari daga cikinku. Idan kun yi jāyayya a cikin wani abu, to ku mayar da shi zuwa ga Allah da ManzonSa idan kun kasance kunā imāni da Allah da Rānar Lāhira. wannan ne mafi alhēri, kuma mafi kyau ga fassara.

Allah yace;

﴿وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ (لَكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۗ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۚ ذَلِكَ خَيْرٌ (اَشُوْعِدُوْنَ وَتَصُدُّوْنَ عَنِ سَبِيْلِ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِهِ ۚ وَتَبِعُوْنَهَا عَوَج

Sai ku cika mūdu da sikeli kumakada ku nakasa wa mutāne kāyansu, kuma kada ku yi fasādi a cikin kasa a bāyan gyaranta. Wannan ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance mūminai.

Sannan Allah yace;

(وَإِن طَافَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاصْلِحُوا بَيْنَهُمَا)

Kuma idan jama'a biyu ta mūminai suka yi yāki, to, kuyi sulhu, a tsakāninsu.

Allah yace ;

(فَاصْلِحُوا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ وَأْتُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۗ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ)

Mūminai 'yan'uwan jūna kawai ne, sabōda haka ku yi sulhu a tsakānin 'yan'uwanku biyu, kuma ku bi Allah da takawa tsammāninku, a yi muku rahama.

Sannan manzon Allah a hajjin bankwana yace ;(kusani lallai jininku da dukiyoyinku da mutuncinku haramunne akanku – kuketa alfarmansu – kamar yadda wannan yadda wannan rana

ta kasance haramun agareku acikin wannan watan naku , a cikin wannan gari naku , sannan kada kukoma kuzama kafirai a bayana sashinku yarika sare wuyan sashi) sannan ya umarcesu da ji da biyayya, yake cewa (yaku mutane lallai Allah ta,ala yabawa kowane mai hakki hakkinsa sai Allah yace; kubautawa ubangijinku , sannan ku sallaci salloli biyar , sannan ku azumci watanku (ramadana) sannan kuyi biyayya idan aka umarceku ,zaku shiga aljannan ubangijinku).

Amma a bangaren kula lafiya kuwa hakkika shariar muslinci tazo da nusarwa mai yawa wanda yake kaiwa ga kare lafiya da kubutar jiki daga cikin haka , akwai umarnin sharia akanyin dahara dakuma tsafta , sannan sharia tayi umarni da tsaftace muhalli sabida yakasance mafi tsaftan guri, kuma ta halasta mafi tsaftan abinci sannan kuma tayi hani ga wanda yake cutarwa daga ciki, sannan ta shar,anta hanyoyin kare al-umma daga yaduwar cutukar dakuma annoba Allah yace ;

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا فُتِمَتْ إِلَى الصَّلَاةِ فَأَعْسَلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ (ا فَاطَهُرُوا َا َكُنْتُمْ جُنُب)

Yā ku wadanda suka yi īmāni! idan kun tāshi zuwa ga salla, to, ku wanke fuskōkinku da hannuwanku zuwa ga magincirōri, kuma ku yi shāfa ga kānunku, kuma ku (wanke) kafāfunku zuwa idānun sāwu biyu. Kuma idan kun kasance māsu janaba, to, ku yi tsarki, kuma idan kun kasance majinyata, kō kuwa a kan tafiya, kō kuwa dāya daga gare ku ya zo daga kāshi, kō kuka yi shāfayyar junā da mātā, sa'an nan ba ku sāmi ruwa ba to ku yi nufin wuri mai kyau, sa'an nan ku yi shāfa ga fuskōkinku da hannuwanku daga gare shi. Allah bā Ya nufi dōmin Ya sanya wani kunci a kanku, kuma amma Yanā nufi dōmin Ya cika ni'imarSa a kanku, tsammāninku kunā gōdewa.

Sannan Allah yace;

(وَتَيْبَاكَ فَطَهْر)

Kuma tutāfinka, sai ka tsarkake su

Sannan Allah yace ;

(وَإِذَا مَرَضْتَ فَهُوَ يَشْفِين)

Kuma idan na yi jiyya, to, Shī ne Yake warkar da ni.

Sannan Allah yace a yayinda yake suffanta manzonshi ;

(وَجَلَّ لَهُمُ الْطَيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثِ) (sannan yana halasta musu tsarkakan abubuwa kuma yana haramta musu munanan abubuwa) .

Sannan Manzon Allah yace ;(yaku bayin Allah kuyi magani domin babu wani cuta face yanada magani) sannan manzon Allah yakara dacewa kagujewa mai cutar kuturta irin gudunda zakayi yayinda kaga zaki) sannan manzon Allah yakara cewa ;(kada lafiyayye yabi kusada marar lafiya), sannan manzo Allah yakara cewa ; (idan kukaji labarin anoba a cikin kasa to kada ku shigeta sannan idan yafaru a cikin kasa wanda kuka kasance a cikinta to kada kufita daga cikinta).

Lura da wannan hadisi wanda yazo daga manzon Allah wanda yake hani gameda kai komo a lokutan annoba da cutuka masu saurin yaduwa kuma masu saura kaura daga mutum zuwa mutum, sai doka yazo daga hukuman kasa mai tsarki (saudia) (karkashin jagorancin sarki salman) nabada izinin aikin hajji nawannan shekaran da adadi wanda yake kaiyadadde , daga cikin wadanda suke

zaune acikin kasar daga kasashe mabanbanta , saboda kwadayin hukumar na a gabarta da aikin hajjin akan tsari na kula da lafiya , wanda zai tabbatar da abubuwan bukata na kariya, dakuma bada tazara tsakanin mutane sabida bada kariya da lafiyar mutane daga barzanar annoba , sannan domin tabbatar da manufofin sharia na kare rayuwar dan-adam da (iznin Allah) kamar yadda ake kara gode masa gameda gagarumar gudumawar da yabayar ga muslimai baki daya gurin amsa tsare-tsaren kasa domin baiwa muslimai kariya daga yaduwar annoba , tahanyar daukan tsari wanda yake kaiwa ga kare makkah da madinah , muna rokon Allah ya sakawa khadumul haramaini sharifai sarki salman bin Abdulaziz dakuma mataimakinsa Amir Muhammad bin salman da sauran mataimakansa da mafificin sakamako bisa kokarinda sukeyi na hidima ga haramin makkah da madinah, Ya Allah ka albarkaci kokarinsu sannan ka girmama ladansu kuma kakaresu daga sharrin duk wanda ya nufesu da sharri , kamar yadda mumini yake neman kusanci ga Allah ta hanyar yimusu addu,a haka kuma zaiyi addua ga kansa da makusantansa da kasarsa dakuma muslimai baki daya saboda duk wanda yayi addua ga dan-uwansa abayan idonsa Allah zai wakilta masa mala-ika wanda zaice ; (Ameen kaima Allah yayi maka kwatankwacinsa musamman a irin wannan wurare masu daraja sannan akan kasar arfa acikin wannan lokaci mai falala.

Lallai manzon Allah yace (babu wata rana wacca Allah yafi yawan yanta bayinsa daga wuta sama da ranar arfa , doin Allah yana kusantowa sannan wa mala,iku alfahari) .

Sabida hakane ya dace ga mahajjata sukasance basa azumi ranar arfa don su yawaita ambaton Allah da kuma addu-o-I kmar yadda mazon Allah yayi, hakika yayi kuduba ranar arfa sannan ya umarci Bilal yakira sallah sannan yayi iqama ya sallaci azhar amatsayin kasar raka,a biyu sannan yayi iqama ya sallaci la,asar raka,a biyu , sannan yatsaya a arafa yana ambaton Allah kuma yana rokonsa harsaida rana ta fadi , sannan yatafi muzdalifa yayi sallar magriba raka,a uku sannan yayi sallar isha raka,a biyu tare da magriba kuma kasar kuma yakwana a muzdalifa sannan ya kwana a muzdalifa kuma yayi sallar asuba anan sannan yacigaba da addu,a harsaida gari yayi haske sannan yatafi mina saiyayi jifa nafarko da duwatsu bakwai saiya yanka hadayarsa sannan yayi aski sannan yatafi kaba yayi dawafin ifada sannan yadawo yacigaba dazama a mina rankun sallar yana ambaton Allah kuma yana sauran jifanda yarage acikin kwana ukun yayinda yagama aikin hajjinsa sannan yayi niyar tafiya sai yaje yayi dawafi a ka,abah (wato dawafin bankwana).

A cikin wannan shekaran muna kara baiyanawa mahajjata da masu taimaka musu dasubi tsare-tsaren kariya daga cutuka masu yaduwa .

Yaku mumina lallai yanadaga cikin mafi girman hanyoyin samun alkhairi da ni,imomi dakuma tunkude masifu da azaba shine rokon Allah ta,ala(addu,a) domin Lallai Allah yayi alkawarin karbar adu,ar wadanda suka kirashi kamar yadda Allah yace;

(وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ)

Kuma Ubangijinku ya ce: Ku kira Ni in karba muku. Lalle wadannan da ke kangara daga barin bauta Mini, za su shiga Jahannama suna kaskantattu.

Sannan Allah yace ;

(وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

Kuma idan bāyiNa suka tambaye ka daga gare Ni, to, lalle Ni Makusanci ne. Ina karɓa kiran mai kira idan ya kirā Ni. Sabōda haka su nēmi karɓawaTa, kuma su yi īmāni da Ni: tsammāninsu, su shiryu.

Yaku muslimai Kuroki Allah tareda kaskantar dakai dakuma ikhlasi kuna musu yakinin za,a amsa muku sannan kuce ameen a addu,ar waninku .

YA ALLAH KADAGE MANA WANNAN ANNOBAR KABADA LAFIYA A MARASA LAFIYA SANNAN KA TABBATAR DA MASU BINCIKE DA MASU AIKI A BANGAREN LIKITANCI SU SAMU MAGANIN WANNAN ANNOBA.

YA ALLAH KASAUKE WA BAYINKA NI,IMOMINKA SANNAN KA AZURTASU DAGA FALALARKA .

YA ALLAH KADASA SOYAYYA DA KAUNAR JUNA A TSAKANINSU KASANYASU SU KASANCE MASU TAIMAKON JUNA ACIKIN ALKHAIRI DA TAQAWA, BA AKAN SABO DA WUCE IYAKA BA .

YA ALLAH KAYADA ZAMAN LAFIYA DA AMINCI DA FALALARKA DA KYAUTATAWARKA .